

לכבוד
מנהלי מחוזות
מפקחים כוללים
מנהלי בתי ספר
מרכזי הוראת היסטוריה
המורים להיסטוריה בבתי הספר העל יסודיים הכלליים בחינוך הממלכתי

1

חוזר מפמ"ר בהיסטוריה, תשפ"א, מס' 1

עם תחילת שנת הלימודים תשפ"א אני מבקשת לחזור ולהודות לכם על כל הפעילות הברוכה בשנת הלימודים הקודמת, על ההתגייסות המהירה לטובת ילדינו, המעבר ללמידה בחירום – למידה מרחוק, היצירתיות הרבה ובעיקר – היכולת להתמודד עם האתגרים ההיסטוריים שהונחו לפתחנו, והכל תוך כדי תנועה.

מי ייתן והשנה הקרובה תהיה שנה טובה, שנה בה ימצא החיסון המיוחל וכולנו נוכל להשתחרר מאימת הווירוס הקטן והמשתק הזה

שתהיה לכולנו שנה טובה, פורייה ומלאה בעשייה מבורכת,

והעיקר שתהיו לי בריאים!

שלום רב,

בחוזר:

- א. למידה מחירום – חומרי לימוד העומדים לרשות המורים והתלמידים
- ב. תוכנית אידאה לתלמידים מצטיינים
- ג. יחידות הוראה למורי חטיבות הביניים
- ד. המרכז להעצמת מדעי הרוח, הספרייה הלאומית – כיתות שאר רוח
- ה. סמלי שאלון חדשים החל ממועדי תשפ"א
- ו. שינוי מבנה בחינת הבגרות, שאלון 22261
- ז. מיקוד נושאי הלימוד לכלל שכבות הגיל ולקראת היבחנות במועדי תשפ"א.
- ח. פריסת שעות הוראת היסטוריה בעל יסודי
- ט. בחינת בגרות עתירת מדיה ביחידות הבסיס
- י. תוכניות סח"ב וניצני סח"ב (סקרנות, חשיבה ולמידה בהנאה).
- יא. ספר לימוד חדש לתלמידים עולים – חטיבה עליונה.
- יב. נוהל תמ"ר וחלוצי הערכה.

- יג. אשנ"ב (ארגון שנתי של נושאי הלימוד בהיסטוריה) – עדכון תשפ"א
יד. מערך הדרכה תשפ"א
טו. קבוצות פייסבוק מקצועיות למורי היסטוריה – למידת עמיתים.
טז. מידעונים למורים להיסטוריה
יז. חומרי למידה מותרים לשימוש
יח. יחידות הוראה חדשות – מניעת גזענות וחינוך לחיים חדשים
יט. ריכוז פרקטיקות הוראה – לשימוש המורים

* * *

א. למידה בחירום – חומרי לימוד העומדים לרשות המורים והתלמידים:

מגפת הקורונה חייבה אותנו "להמציא עצמנו מחדש" כמורים היברידיים – בעלי יכולת ללמד מרחוק ולא רק פנים מול פנים בכיתה. שיעור מקוון אינו העתקת השיעור הרגיל אל המחשב. שיעור כזה מחייב הכנה מסוג שונה, שליטה במיומנויות טכנולוגיות, והתייחסות שונה לרכישת ידע ומיומנויות על ידי התלמיד.

באתר המפמ"ר פתחנו עבורכם מגוון הצעות שנועדו לסייע לכם בעת משבר הקורונה ובכלל. האתר כולל שיעורים מוקלטים המתמקדים בעקרונות בניית שיעור סינכרוני ואסינכרוני מיטבי, שיעורים מצולמים על פי נושאי הלימוד, המצגות ששימשו את המורים שהכינו את השיעורים, וכן מבחר של מטלות הערכה, על פי נושאי הלימוד. לחטיבה עליונה: [אתר המפמ"ר, למידה בחירום, קורונה](#). חטיבת ביניים: [אתר המפמ"ר, למידה מרחוק בזמן חירום](#)

ב. תוכנית אידאה

מרכז מדעני העתיד מפעיל בשיתוף עם משרד החינוך - האגף לחוננים ומצטיינים - מספר תוכניות למצטיינים: תוכנית אודיסאה ותוכנית אלפא למצטיינים בתחומי המדעים, ותוכנית אידאה לתלמידים מחוננים ומצטיינים, המגלים עניין וסקרנות בתחומי מדעי הרוח, החברה והאומנויות. התוכנית מעניקה חשיפה לעשייה אקדמית-מחקרית ברמה גבוהה, להתנסות ביישום מיומנויות חקר, לפיתוח חשיבה ביקורתית, לקריאה וכתובה ברמה גבוהה ולהבנת מורכבותם של תהליכים היסטוריים-חברתיים, פוליטיים, כלכליים ותרבותיים.

במסגרת התוכנית התלמידים כותבים עבודת מחקר בתחומי מדעי הרוח, החברה והאומנויות בליווי

אישי של מומחה מן האקדמיה. עבודת המחקר מוכרת על ידי משרד החינוך כעבודת גמר ברמה מוגברת (5 יחידות לימוד) כתיבת עבודת המחקר היא הזדמנות להעצמה ולהתפתחות אישית בתהליך מאתגר וארוך טווח.

תלמיד העושה עבודת גמר בלתי צמודה בהיסטוריה, לומד 5 יח"ל בהיסטוריה וניגש לבחינת בגרות ב-5 יח"ל בהיסטוריה זוכה ל-10 יח"ל (5 יח"ל בבחינת הבגרות ועוד 5 יח"ל על העבודה). אם ירצה שהעבודה תהיה צמודה, הוא צריך ללמוד 5 יח"ל היסטוריה בבית הספר, לעמוד במטלות בית הספר, יהיה פטור מבחינת בגרות וזוכה ל-5 יח"ל.

אנו מבקשים מכם להציג בפני התלמידים המצטיינים את האפשרות לפנות ללימודי הגבר ולשלב בהם הצטרפות לתוכנית אידיאה. בנוסף לכך חשוב להציע גם לתלמידים הבוחרים במגמות מדעיות לנסות ולהרחיב אופקים באמצעות עמידה באתגר של לימודים בתוכנית אידיאה.

למי מיועדת התוכנית?

תכנית אידיאה מיועדת לתלמידים מחוננים ומצטיינים. ההשתתפות בתוכנית היא במהלך הלימודים בכיתות י-י"א. ההרשמה בהיות התלמיד בכיתה ט'.

מידע נוסף על התוכנית ואופן המיון אליה, ניתן למצוא באתר מרכז מדעני העתיד:

www.madaney.net

לסרטון על התוכנית

<https://www.youtube.com/watch?v=i1vfOkDHFCU>

ג. יחידות הוראה למורי חטיבות הביניים:

אנו שמחים לעדכן אתכם כי לקראת שנת הלימודים תשפ"א הכנו עבורכם מערך חדש ואיכותי של יחידות הוראה מקוונות ולצידן מחולל הוראה.

תחום הדעת שלנו - היסטוריה - הוא מבין הראשונים בהם יוצאות לדרך יחידות ההוראה, והראשונות שיעלו לאוויר במחצית אוגוסט יעסקו בנושאים מתוכנית הלימודים לחטיבת הביניים. במהלך השנה הקרובה, יצאו מידי חודש יחידות נוספות עד להשלמת כל תכנית הלימודים. בכל שלבי הפיתוח, נשמח לקבל מכם תגובות, הצעות והערות על מנת לשפר ולטייב את היחידות הבאות שאנו מפתחים. אנו מקווים כי יחידות ההוראה יסייעו לכולם לקדם את הלמידה במיוחד בזמנים המאתגרים לקראתם אנו הולכים.

יחידות ההוראה יושבות על גבי פלטפורמה דיגיטלית חדשנית, ובנויות על פי נושאי תוכנית הלימודים בהיסטוריה. כל יחידת הוראה כוללת סדרה של כחמישה שיעורים הבנויים סביב [רעיון גדול מרכזי](#). מורים ומדריכים מומחים בתחום הדעת בונים את היחידות המציעות פרטי הוראה לכל שיעור ונותנים רעיונות והשראה להוראה מעשירה. בכל פריט הוראה מוטמעות מיומנויות מרכזיות שאנו מבקשים להקנות לתלמידים, ערכים שהלימוד מזמן עיסוק בהם

והצעות לפרקטיקות מגוונות להוראה. אתם מוזמנים לבחור, לפי שיקול דעתכם, את המתאימים ביותר לתלמידים שלכם. לצד יחידות ההוראה יעמוד לרשותכם מחולל הוראה אליו תוכלו לגרור את הפריטים שבחרתם, לערוך אותם ולהפוך אותם לשיעורים מסוגים שונים: פנים אל פנים, ושיעורים מקוונים ללמידה מרחוק סינכרונית וא-סינכרונית. את השיעורים שהכנתם תוכלו לשמור בסביבה אישית שלכם ולחזור אליהם בכל עת.

יחידות ההוראה הראשונות יעלו לאוויר במחצית אוגוסט. במהלך השנה הקרובה, יצאו מידי חודש יחידות נוספות עד להשלמת כל תכנית הלימודים. אנו מקווים כי יחידות ההוראה יסייעו למורים בתכנון הוראה מיטבית, יקדמו הטמעת מיומנויות וערכים בהוראה ויתנו למורים כלים נוספים לפיתוח והתקדמות.

בהצלחה לכולם

הנהלת המזכירות הפדגוגית והמפמ"רים

4

ד. המרכז להעצמת מדעי הרוח – הספרייה הלאומית

מזה שלוש שנים פועל בספרייה הלאומית המרכז להעצמת מדעי הרוח.

בד בבד אנו ממשיכים בהפצת ההיסטוריום – מידעון קצר וממוקד, תואם לוח השנה, הכולל גם הפניה למקורות היסטוריים מאוצר הספרייה הלאומית. ההיסטוריום מופץ פעמיים בשבוע, באמצעות הוואטסאפ, בחודשי הלימוד ואתם מוזמנים להצטרף בשמחה.

להצטרפות: נטע שפירא Neta.Shapira@nli.org.il

במסגרת המרכז להעצמת מדעי הרוח אנו מקיימים תוכנית מצטיינים - עתודה הומניסטית בחטיבות הביניים – כיתות שאר רוח. להסבר על התוכנית ראו:

<https://merkazuach.nli.org.il/inspiration>

יחי החופש הגדול!

מי מכנס לא חולם על החופש הגדול? יש שחולמים לטייל, לעבוד, לבלות או סתם להתבטל, אבל פעם זה היה זמן שתלמידים התכוננו בו לבחינות קבלה בבתי ספר תיכוניים וטכניים. היו גם שבילו בקייטנות, שבהן למדו לשחות או שיחקו במשחקים שונים.

תתפלאו לשמוע שהרעיון של חופשה גדולה שיין למלך פרוסיה פרידריך הגדול שלטת במאה ה-18 ורצה שהתלמידים יסייעו להוריהם בעבודת האדמה בעונת הקציר. ואולם, מאז הייתה החופשה הגדולה חלק בלתי נפרד כמעט מכל מערכת חינוך בעולם, ובתצלומים מאירופה נראים נערים ונערות מבליים על שפת אגם או על חוף הים.

גם בישראל נועדה בתחילה חופשת הקיץ כדי לסייע להקלות, אבל עם התבססות היישוב העברי בימי המנדט הבריטי התגבש גם אופיו של החופש הגדול, והוא היה לזמן שבו מורים ותלמידים נחים משנת הלימודים. גם ההיסטוריום יוצא לחופשה!

המרכז להעצמת מדעי הרוח
בספרייה הלאומית

משרד החינוך

ה. סמלי שאלון חדשים החל ממועדי תשפ"א

שנת הלימודים תשפ"א היא שנת המעבר לשאלונים חדשים הכוללים את פרק ההיבחנות עם ספר פתוח בנושא השואה.

סמלי השאלונים החדשים:

- 2 יחידות הבסיס, חלק ה-70% : 22261
- 2 יחידות הבסיס, חלק ה-30% (בית שני) : 22262
- 2 יחידות הבסיס, הערכה חלופית, 30% : 22263
- שאלון עולה חדש, חלק ה-70% : 22264
- שאלון עולה חדש, חלק 30% : 22252
- שאלון בחינת הבגרות עתירת המדיה, 70% : 22267

בשנה זו יתקיימו במקביל גם השאלונים הקודמים עבור תלמידי כיתות יב' הנבחנים על פי התוכנית הישנה, וכן – נבחני משנה ונבחנים אקסטרניים המעוניינים להיבחן על פי התוכנית הישנה.

ו. שינוי מבנה בחינת הבגרות, שאלון 22261

במועדי תשפ"א יבחנו תלמידי כיתות יא' בבחינה עם ספר פתוח בנושא השואה.

למבנה הבחינה, הספרים המותרים בשימוש ותכנים והצעות למערכי שיעור לקראת היבחנות עם ספר פתוח ראו חוברת 'עם הספר פותח ספר' בקישור הבא : <https://www.smore.com/ur8sf>

הסבר מלא על אופן התנהלות בחינת הבגרות עם פרק ספר פתוח ראו נספח א'.

ז. מיקוד נושאי הלימוד ו'-יב' ולקראת בחינות מועדי תשפ"א

לאור הפגיעה בהוראה ובלמידה הסדירה במחצית השנייה בתש"ף, ובמטרה לסייע למורים ולתלמידים להתמודד עם האתגרים העומדים לפתחנו, אנו מפרסמים מיקוד למידה מיוחד לכלל שכבות הגיל ולקראת מועדי ההיבחנות בתשפ"א.

ח. פריסת הוראת היסטוריה בעל יסודי

חוזר מנכ"ל אוגוסט 2019 קובע את פריסת הוראת היסטוריה בחטיבה העליונה – חטיבת ביניים וחטיבה עליונה: [קישור לחוזר המנכל](#)

התוכנית בחטיבת הביניים ממוקדת בימי הביניים ובעת החדשה. רצוי לפרוס את הוראת המקצוע על פני 3 שנות הלימוד בחטיבה, ובכל מקרה יש ללמד את תחום הדעת בפריסה של שתי שנות לימוד לפחות.

2.4. בחטיבה העליונה

תוכנית הלימודים בחטיבה העליונה מתייחסת לתקופות שונות של העם היהודי ולהשתלבותו בהיסטוריה הכללית מימי בית שני, דרך ימי הביניים ועד לעת החדשה, לציונות ולהקמת המדינה ולשנותיה הראשונות. התוכנית בנויה מפרקי חובה ומפרקי בחירה ויש להקדיש להוראתה בכיתות הרגילות לפחות 6 ש"ש (אך מומלץ 7 ש"ש) לאורך התיכון, ב-4 סמסטרים לפחות.

מדריכי היסטוריה יעמדו לרשות צוותי ההוראה כדי לסייע בהתאמת ההוראה לשנת הקורונה.

ט. בחינת בגרות עתירת מדיה ביחידות הבסיס

הבחינה עתירת המדיה מאפשרת למורים ולתלמידים לגוון ולהעשיר את ההוראה והלמידה, ומשקפת למידה המבוססת על שימוש בכלים דיגיטאליים הקרובים לעולמו של התלמיד. ההצטרפות פתוחה לכלל בתי הספר ולכלל התלמידים, בכפוף לתשתית מתאימה בבית הספר.

לאור ההצלחה בבחינות הבגרות המקוונות, ושביעות הרצון הגבוהה של המורים והתלמידים, אנו מרחיבים את מעגל בתי הספר המצטרפים להיבחנות עתירת המדיה. ה'קול הקורא' הופץ על ידי המדריכים לרכזי המקצוע, ומצוי גם בפורום המורים להיסטוריה בחטיבה העליונה. לטופס הרישום, ודוגמאות לבחינות עתירות מדיה ראו כאן: [קישור](#)

הצטרפות הצוותים מותנית בהשתתפות בהשתלמות ייעודית מקוונת.

לפרטים נוספים והצטרפות יש לפנות לעמוס רבן: amosraban@gmail.com

י. תוכניות סח"ב וניצני סח"ב –

חטיבות הביניים מצטרפות להוראה החדשנית

תכנית סח"ב (סקרנות, חשיבה, למידה בהנאה).¹ נלמדת בבתי הספר מזה 10 שנים. בתש"פ הרחבנו את התוכנית ופתחנו את 'ניצני סח"ב' – הוראה – הערכה חלופית, מבוססת עקרונות סח"ב,

¹ תכנית סח"ב כוללת הוראה הערכה חלופית בית ספרית על 60% מהתוכנית, ו-40% בחינת בגרות חיצונית.

בחיובות הביניים. מטרת השינוי היא יצירת רצף הוראה – הערכה משמעותית בין חטיבות הביניים לחטיבות העליונות, לצד העמקת הלמידה המשמעותית בשלב חטיבות הביניים.

התוכנית מבוססת על הקניית מיומנויות למידה וחשיבה היסטורית, לצד הקניית בקיאות בתכנים עצמם. התלמיד הינו לומד פעיל, המסוגל לעשות שימוש בחומרי הלמידה העומדים לרשותו, משמע – להיעזר במיומנויות שרכש כדי ללמוד ולהבין את האירועים ההיסטוריים ומשמעותם.

מטבע הדברים, הבחינות משקפות את מטרות התוכנית ואת אופן הלמידה בכיתה ולכן התלמיד יכול להיעזר בעת הבחינה בכל חומר לימוד בו יחפוץ.

כדי להכין את המורים ואת התלמידים לשינוי המהותי בדרך ההוראה וההיבחנות, מקיים הפיקוח על הוראת היסטוריה תהליך מתמשך של פיתוח מקצועי, במסגרתו מודגשות מיומנויות החשיבה הבאות לידי לביטוי במבחן: שאילת שאלות על ידי התלמיד, ניתוח מקורות היסטוריים מילוליים וחזותיים, השוואה והבעת עמדה. התלמיד נדרש להפעיל בעת היבחנותו מיומנויות אלה תוך מתן מענה על השאלות.

ראוי ציין כי המורים המלמדים בתוכנית סח"ב היו שותפים לגיבוש התוכנית ובניית עקרונות בחינת הבגרות הייחודית. עתה עם הצטרפות מורי חטיבות הביניים יסייעו מורים אלה לעיצוב התוכנית לתלמידים הצעירים יותר.

במהלך תשפ"א נמשיך ונקיים השתלמות למידת עמיתים בהובלתו של גלעד מניב, מדריך ארצי.

אנו מברכים את המורים המצטרפים לתוכנית בתשפ"א, וקוראים למורי חטיבות ביניים המעוניינים להצטרף בתשפ"א לפנות לגלעד מניב, המדריך המרכז את התוכנית:

giladmaniv@gmail.com

יא. ספר לימוד חדש לתלמידים עולים – חטיבה עליונה

אנו שמחים להודיע על פרסומו של חלק א' של ספר לימוד חדש לתלמידים עולים. הספר קיים במהדורה מקוונת בלבד, והוא עומד לרשות המורים והתלמידים חנים אין כסף:

[קישור לספר](#)

יב. נוהל תמ"ר וחלוצי הערכה:

תוכניות תמ"ר וחלוצי הערכה הן תוכניות הערכה ממירות בגרות. אלו תוכניות חינוכיות פורצות דרך המקדמות הערכה של תכנית הלימודים הקיימת בדרכים ייחודיות של חלופות הערכה. כל אחת מהתוכניות מותאמת לצורכיהם השונים של בתי הספר, והן מבוססות על תפיסת עולם חינוכית ייחודית המקדמת למידה משמעותית.

הצטרפות לכל אחת מהתוכניות ואישור התוכנית הבית ספרית, מותנים בעמידה בתנאי הסף המנהליים שקבע האגף לחינוך על יסודי (הכרה, שק"ד, ציונים) ובאישור פדגוגי של מפמ"ר תחום הדעת (בתוכנית תמ"ר נדרש גם אישור פדגוגי של אגף אי לפיתוח פדגוגי]. החל משנה"ל תשע"ט הוחל נוהל חדש להערכה חיצונית של התוכניות. לקריאת הנוהל – ראו [כאן](#) אישור השתתפות בתוכנית הוא אישי לכל מורה ומורה.

יג. אשנ"ב – ארגון שנתי של נושאי הלמידה בהיסטוריה – עדכון תשפ"א

כמדי שנה – אנו מפרסמים את עדכון נושאי הלמידה למועדי תשפ"א ולבחינות בגרות תשפ"א. המסמך כולל המלצות נרחבות לחומדי למידה בכלל נושאי הלימוד. האשנ"ב החדש מתפרסם בהתאמה לפרסום מיקוד הלמידה לתשפ"א. המסמך יפורסם באתר המפמ"ר, בפורום המורים בפייסבוק ובדיוור ישיר על ידי המדריכים.

יד. מערך ההדרכה תשפ"א:

לרשותכם מערך הדרכה מגוון – מדריכים המתמחים בנושאים שונים בתוכנית הלימודים, מדריכים לשכבות הגיל השונות, לתוכניות ייחודיות, מדריכים מחוזיים ומדריכים המתמחים בהוראת היסטוריה לאוכלוסיות מגוונות.

הרשימה ופרטי ההתקשרות יעודכנו במהלך הקיץ באתר המפמ"ר.

יודגש כי המדריך הוא השותף המקצועי של צוות בית הספר בבניית תכנית הלימודים הבית ספרית (רכיב ה-30%) – בחירת הציר המארגן; בחינת נושאי העומק; בחירת אופן ההוראה- הערכה חלופית והמחוננים. המדריך הוא המלווה את הצוות בבדיקת תוצרי הערכה החלופית ומחווה דעתו על מידת התאמתם לרמה המקצועית הנדרשת.

טו. קבוצות פייסבוק מקצועיות למורי היסטוריה:

לרשות המורים להיסטוריה עומדות שלוש קבוצות פייסבוק סגורות:

- קבוצת מורי בתי הספר היסודיים

- קבוצת מורי חטיבות הביניים,
- קבוצת מורי החטיבות העליונות.

ההצטרפות לקבוצה מותנית בהזדהות מלאה - שם מלא ובית הספר. הקבוצה מהווה במה פעילה ושוקקת חיים לדיונים מקצועיים, שיתוף חומרי למידה, העברת מידע ועדכון שוטף, תקשורת בין המורים לבין עצמם ובינם לביני.

ציבור המורים מוזמן להצטרף באמצעות פנייה אלי בפייסבוק: אורנה כץ אתר.

9

טז. מידעונים למורים להיסטוריה

אנו ממשיכים בפרסום מידעונים למורים להיסטוריה. המידעונים מתפרסמים אחת לחודש ומרכזים את ההודעות החשובות הרלוונטיות למורי היסטוריה, יוזמות מיוחדות וכן שלל חומרי לימוד והעשרה שהגיעו לידינו.

המורים מוזמנים לשתף אותנו בחומרים מעניינים אליהם נחשפו וביוזמות שהובילו. למידעונים הקודמים: [מידעוני היסטוריה](#). המידעונים מופצים בדיוור ישיר על ידי המדריכים וכן בפורום המורים בפייסבוק.

יז. חומרי לימוד המותרים בשימוש:

ספרי הלימוד עימם אנו עובדים **חייבים לעבור אישור מטעם משרד החינוך**. בשוק מצויים ספרי לימוד שלא עברו הליך אישור, לטענת ההוצאה מאחר ו"פשוט לא הספיקו". המדובר בתירוצי סרק ואין להשתמש בספרים אלה. רשימת הספרים המאושרים מצויה [כאן](#)

שימו לב!! בבחינת הבגרות בהיסטוריה יותר השימוש בספרי לימוד מאושרים בלבד. הרשימה

המלאה מצויה כאן: <https://www.smore.com/ur8sf>

המיקודיות למיניהן, היוצאות לאור על ידי גופים מסחריים שונים, אינן עוברות תהליך אישור, ועל כן אין לנו כל אחריות על המופיע בהן. תשובות שגויות בבחינות הבגרות אשר מקורן במיקודיות – לא התקבלו בבחינות הבגרות! אנא הזהירו את התלמידים וכמובן הימנעו מכניסה לכיתה עם המיקודיות בהיסטוריה, שכן יש בהתנהלות כזו משום המלצה, ולו סמויה, להשתמש.

י.ח. יחידות הוראה חדשות – מניעת גזענות וחינוך לחיים משותפים

בתש"ף פרסמנו, בשיתוף עם משרד המשפטים, יחידות הוראה המכוונות למניעת גזענות ועידוד לחיים משותפים. היחידות עומדות לרשות המורים ואנו נשמח לקיים קשר רציף עם בתי הספר העושים בהן שימוש כדי לקבל הערות והארות. לפרטים נוספים ניתן לפנות ללאה וינברגר, מדריכה ארצית למורי חטיבות הביניים : lea.weinberger@gmail.com

[מצגות](#)

[יחידות הוראה](#)

10

י.ט. פרקטיקות הוראה איכותיות – לשימוש המורים

מטה משרד החינוך הקים אתר מיוחד להיכרות עם מגוון של למעלה מ-90 פרקטיקות בהוראה שמטרתן לסייע למורים להעשיר את ההוראה באמצעות הקניית מיומנויות למידה לתלמידינו. האתר מתמקד בהוראה סביב [שאלות גדולות](#) ההופכות את ההוראה למשמעותית ורלוונטית ללומד. ולא פחות חשוב – [שיקולי דעת בבניית יחידת לימוד](#)

העתקים:

ד"ר מירי שליסל, יו"ר המזכירות הפדגוגית
גבי דליה פניג, ס' יו"ר המזכירות הפדגוגית, ומנהלת אגף א' לפיתוח פדגוגי
דוד גל, מנהל אגף הבחינות
גבי אלירז קראוז, ראש אגף חברה ורוח

הנחיות לקראת היבחנות בבחינת בגרות עם ספר פתוח

א. שאלון 022261, בחינת חלק ה-70%:

משך הבחינה: 3 שעות. מתוכן - חלק א' (פרק השואה) – עד שעה.

הבחינה בנויה משני חלקים:

- חלק א' - פרק השואה ומלחמת העולם השנייה – היבחנות עם ספר פתוח.
- חלק ב' - לאומיות וראשית הציונות; המאבק על הקמת המדינה; סוגיות מתולדות מדינת ישראל.

החומר המותר לשימוש בחלק א' של הבחינה:

- ספר הלימוד המאושר. ראו רשימת הספרים בקישור זה: <https://www.smore.com/ur8sf>. ניתן ומומלץ להיעזר בלשוניות המסמנות את הנושאים השונים בספר הלימוד.
- 7 עמודי השאלות הגדולות מתוך "איך יכול אדם", ראו: <https://www.smore.com/ur8sf>

מבנה הבחינה²:

בבחינה 4 פרקים. כל פרק – 25 נקודות.

בכל פרק 3 שאלות ועל התלמיד לבחור אחת מתוכן.

יש לענות על שאלת מקור אחת לפחות מפרקים 2-4 (לאומיות וציונות; המאבק על הקמת המדינה; סוגיות מתולדות מדינת ישראל).

בפרקי השואה, המאבק על הקמת המדינה וסוגיות מתולדות המדינה – בכל שאלה שני סעיפים.

בפרק הלאומיות וראשית הציונות – בכל שאלה 3 סעיפים.

מהלך הבחינה:

התלמידים יתחילו את ההיבחנות בפרק מלחמת העולם השנייה והשואה.

על כל תלמיד להצטייד בספר לימוד שלו, וניתן (לא חובה) להביא גם את דפי ה'איך יכול אדם'.

התלמיד יקבל את חלק א' של השאלון וכן מחברת בחינה.

לרשות התלמיד – עד שעה.

עם סיום המענה על חלק זה על התלמיד להחזיר למשגיחים את המחברת, הספר ודפי "איך יכול אדם" (אם הביאם עמו).

התלמיד יקבל את חלק ב' של השאלון ומחברת חדשה עליה המדבקה עם פרטיו.

אין לאפשר העברת ספרי לימוד מתלמיד לתלמיד.

שתי המחברות של התלמיד תצורפנה על ידי בית הספר ותשלחנה למרב"ד יחד, כדי לאפשר בדיקה על ידי אותו מעריך.

² כללים אלה פורסמו לראשונה בינואר 2019.

ב. שאלון 022267, בחינת חלק ה-70%, עתירת מדיה:

משך הבחינה: 3 שעות.

הבחינה בנויה משני חלקים:

- חלק א' - פרק השואה ומלחמת העולם השנייה – היבחנות עם ספר פתוח.
- חלק ב' - לאומיות וראשית הציונות; המאבק על הקמת המדינה; סוגיות מתולדות מדינת ישראל.

החומר המותר לשימוש בעת הבחינה:

סביבת ההיבחנות ב-Itest תכלול אפשרות לשימוש בספר הלימוד המקוון של התלמיד, בגרסת PDF 'נקי' מכל פתקות.

תינתן לנבחנים אפשרות להיכנס ל'[סביבת 'איך יכול אדם' יד ושם](#) באתר האינטרנט של יד ושם.

מבנה הבחינה:

בבחינה 4 פרקים. כל פרק – 25 נקודות.

בכל פרק 3 שאלות ועל התלמיד לבחור אחת מתוכן.

יש לענות על שאלת מקור אחת לפחות מפרקים 2-4 (לאומיות וציונות; המאבק על הקמת המדינה; סוגיות מתולדות מדינת ישראל).

בפרקי השואה, המאבק על הקמת המדינה וסוגיות מתולדות המדינה – בכל שאלה שני סעיפים.

בפרק הלאומיות וראשית הציונות – בכל שאלה 3 סעיפים.

מהלך הבחינה:

כדאי להמליץ לתלמידים להתחיל במענה על פרק מלחמת העולם השנייה והשואה.

שימו לב – בשאלון זה אין מניעה שהתלמיד יעבור בין הפרקים במהלך הבחינה.

בברכת הצלחה,

ד"ר אורנה כץ אתר

מפמ"ר היסטוריה

דוד גל

מנהל אגף הבחינות

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה